

Egy arckép tükrében

Jojo Moyes:
Akit elhagytál

Két lány, két történet, két regény. Egyiknek a háború, másikon a halál ragadja el a szerelmét. Képesek lesznek-e megőrizni azt a régi arcukat, a régi énjüket, amelyet valaki szeretett? Sophie története az első világháború idején játszódik, a másik ismerősünk is lehetne, korunkbeli lány. A két történet nem független, egy kép köti össze, egy Sophie-ról készült arckép, akinek festő férje, Édouard Lefèvre készítette a portrét, és mintegy mementóként áll az otthonában, megmutatva azt a titokzatos arcát, amelyet csak ő, a festő látott meg benne, és tudott felszínre hozni a szerelem megszületésének pillanatában.

496 oldal, 3490 Ft
Cartaphilus Könyvkiadó

Jojo Moyes

1969-ben született Londonban. Újságíróként kezdte a pályafutását. Első gyermekének megszületése után egy ideig az anyaság mellett egyidejűleg volt újságíró és regényíró. Jelenleg három gyermek édesanyja. Első három regényét elutasították, a negyedikre egyszerre hat kiadó tett ajánlatot. 2001 óta csak regényírásból él, számos könyve jelent meg, többnyire olvasmányos szerelmi történetek. Az író új könyvéről a Goodreads internetes lapnak azt mondta, hogy az első világháború kevésbé ismert és feldolgozott az irodalomban, részben ezért fordult az érdeklődése a német megszállás alatti Franciaország felé. Az emberi kapcsolatokban a bennük rejlő feszültség érdekelte, a lehetőségek és a valóság viszonya, valamint a jó célból elkövetett rossz.

A háború, a német megszállás, az éhezés nyomai ott maradnak a testen-lelken. Sophie kiállítja a képet a nappaliban, hogy nap mint nap láthassa, és el ne veszítse azt a valakit, aki volt. A megszálló német hadsereg egyik tisztje műértő szemmel csodálja meg a képet, és óvatosan közelíti meg az eredetijét, hogy láthatná ezt az arcot azon a helyen, ahonnan származik. A francia kisváros lakói nem nézik jó szemmel, hogy a német tisztek odajárnak ebédelni a két fiatalasszony, Sophie és a nővére hoteljába. A kiközösítés réme az itthagyt lányt is fenyegeti, a kollaboránsokkal pedig kegyetlenül elbának. Sophie a *Kommandant* vonzalmát arra próbálja felhasználni, hogy a férjét megmentse, kéri, hogy szabadítsa ki a fogolytáborból, őt pedig juttassa el hozzá. De vajon lehet-e bízni az ellenségben? Képes lesz-e Sophie végigvinni a tervét?

Sophie arcképe csaknem száz évvel később bukkan fel egy híres építész házában, potom pénzért vásárolja meg egy kitalataskor, és nászajándékként feleségének ajándékozza, mert annyira hasonlít rá. Házasságuk négy éve alatt különleges üvegházuk egyszerű, tiszta belső tereinek egyetlen díszé a kép. A hirtelen halál fiatal özvegyet hagy az üres lakásban. Liv egyetlen vigasza a festmény: ha ránéz, elhiszi, hogy van még erő benne a kiemelkedéshez. Mintha személyes ismerőse lenne az a régi lány, hasonlítanak, még mielőtt bekövetkezne, hogy. Amikor Liv életében megtörténik, amire legkevésbé számított – felbukkan egy férfi, aki úgy tűnik, képes betölteni az űrt –, akkor a kép mozgásba hozza a két történetet, a régi is megelevenedik, az új pedig fordulatokban bővelkedve visz bennünket a szerelem viharába. Liv és szerelme, Paul szembekerülnek egymással, közéjük áll a kép, mivel Paul háborúban rekvirált tárgyak felkutatásával foglalkozik, és éppen ennek a képnek a nyomába kell erednie. Szikrázó indulatok csapnak össze, eljutva a bíróságig, Paul a hivatása és érzelmei között vergődik, közben nyomozás folyik mindkét oldalon, hogy a kép hézagos története kikerekedjen.

Sok múlik ezen, a kép milliókat ér, az örökösök perelnek, Liv az élete részének tudja, elvesztett férjének emlékét tárgyasítja, sőt, személyisége egyfajta kivetülésének érzi. Paul számára a választási kényszer: munka vagy szerelem. A kép múltja után kutatva Sophie hiányos történetéhez újabb és újabb adalékok kerülnek napvilágra. Innentől párhuzamosan halad a két történeti szál, sűrűn váltogatva, egymást is megvilágítva. Livet a képért folytatott harca szembefordítja a közvéleménnyel, még azok is elfordulnak tőle, akik közel álltak hozzá. Hasonló élethelyzetbe kerül, amikor a bíróság előtt körbefogják és leköpi, mint az a valamikori lány a városka főterén.

Hogyan válik egy tárgy sorsokat meghatározó tényezővé? Úgy, hogy messze túlnő tárgyszerűségén. Egy műalkotásról

van szó, nem egyszerű lakásdísz, hanem olyan mű, amely hatással van azokra az emberekre, akik szemben találják magukat vele. Összeköt távoli korokat, múltat és jelent, történelmet és privát életet, embereket, akik nem is ismerték egymást. Teremtő és pusztító erővé válik: Sophie-nak, Livnek kapocs az elvesztett férjhez, reményt ad nekik a túlélésre, régi önmaguk megtalálására. Szerelmet ébreszt az ellenségben, és megnyitja a szabadulás útját. Tükörkép, amelyben önmagát szemlélteti mindenki, és rámutat az életére. Betölti a hiányt, ugyanakkor vágyat ébreszt, és reményt ad, cselekvésre sarkall, a hiány betöltésére. A *Kommandant* házában szerepe a helyettesítés, eredetijének

helyén áll. Tárgyszerűségében a hála és a bocsánatkérés hordozója, a hátoldalára írt titkos üzenet vallomás is, ami képes visszaadni egy férfinak az önbecsülését. Házasságába ékelődve viszont rombol. A *Kommandant* felesége kénytelen együtt élni a betolakodóval, a legyőzőjével, egy idegen nő képével. Ereje van a képnek, bárhol is bukkanjon fel a mintegy százéves története során. A Lefèvre család képviselői számára viszont csupán egy kép a sok közül, amelyet jogos tulajdonuként próbálnak visszaszerezni. Paulnak pedig döntenie kell, mi a fontosabb, kinek a szolgálatába állítja a hivatásának tekintett nyomkeresést, azt a képességét, amiben ő igazán jó. De vajon a tények kíméletlen felkutatása elvezeti-e őt a boldogsághoz?

Jojo Moyes regényében megelevenedik a franciaországi élet az első világháborús német megszállás idején, és mai korunk is. A történetközpontról regény hagyományos narrációja és történetvezetése a feszültségkeltés és -oldás eszköztárát jól alkalmazza, a hiányzó láncszemek utáni kutatás, a múlt feltárulásának folyamata a regény egy nehezen meghatározható pontján magával ragadja az olvasót. Dinamikáját a sokféle társadalmi helyzetű és szemléletű karakter ütköztetése is erősíti, bár a regényalakok – főként a mellékszereplők – sok esetben csak vázlatosak. A regény egyik legérdekesebb mozzanata Sophie és a német *Kommandant* kapcsolata. Sophie viselkedésének indítékai – érthetően – önmaga számára sem világosak. Belemegy a párbeszédbe a *Kommandant*tal, táncol vele. Miközben folyamatosan jelen van a gondolataiban a férje, beszél hozzá magában, és vágyódik utána. Az író szerint a *Kommandant*ban olyan karaktert akart megformálni, akit „nem tudunk igazán felmérni. A legtöbb ember ilyen. Az az érzés, hogy a tűzzel játszol, és nem vagy biztos abban, hogy jó fiú vagy rossz. Végül is azt hiszem, valószínűleg a kettő kombinációja”.

PÁL MARIANNA